

مطالعه تطبیقی اعلام حق توسط ضابطین در آیین دادرسی کیفری ایران و آمریکا

حافظ شفیعی^۱، محمد علی حاجی ده آبادی^۲

^۱ دانشجوی مقطع کارشناسی ارشد، رشته حقوق جزا و جرم شناسی، دانشگاه قم، ایران.

^۲ استادیار گروه حقوق جزا و جرم شناسی، دانشگاه قم، ایران.

چکیده

پژوهش حاضر با هدف بررسی مطالعه تطبیقی اعلام حق توسط ضابطین در آیین دادرسی کیفری ایران و آمریکا به صورت کتابخانه ای اجرا شده است. رعایت حقوق متهمین در جریان دادرسی از ملزومات اجرای عدالت قضایی است و این اصل در قوانین ملی و بین المللی تجلی یافته است؛ لذا حقوق دفاعی متهم توسط ضابطین در مراحل مختلف رسیدگی به یک اتهام، در مقررهای بین المللی از جمله میثاق بین المللی حقوق مدنی و سیاسی و در عرصه داخلی در قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران تضمین شده است. با این وجود در قوانین عادی اقدامات لازم و موثری در جهت تحقق بخشیدن به این دسته از حقوق صورت نگرفته است. این حق و حقوق ها جنبه های مختلفی در سطح داخلی و بین المللی دارد که مثلاً یک جنبه از این حقوق، حق سکوت متهم در مراحل تعقیب، تحقیق و دادرسی است یا جنبه ای دیگر حق داشتن وکیل بوده. حق سکوت متهم موافق اصول بشر و ثمره اصل برائت است. هر مقامی اعم از قضایی و انتظامی نباید متهم را مجبور به اقرار به مجرمیت یا اقرار به عمل نکرده، نماید یا او را مجبور کند علیه خود دروغ بگوید. اصل ۳۸ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران به صراحت به ممنوعیت اخذ اقرار از طریق توسل به اکراه و اجبار اشاره کرده است. ضمن آن که سکوت متهم را نمی توان دلیل بر صحت واقعه یا تایید آن تلقی کرد. چرا که اگر سکوت متهم را به زیان او تفسیر کنیم، خود به خود حق سکوت را از او سلب کرده ایم. اگر چه در قانون آیین دادرسی کیفری ایران مصوب سال ۱۳۹۲، هیچ مقرر صریحی در خصوص داشتن حق سکوت متهم دیده نمی شود، اما از ماده ۱۹۷ قانون مذکور به صورت تلویحی این حق برای متهم استخراج می گردد. در حقوق آمریکا نیز حق سکوت و سایر حقوق متهم موضوعی است که تحقیق حاضر بر آن است که تکلیف یا عدم تکلیف مقامات قضایی و محدوده آن در آگاه کردن متهم هم مبنی بر ساکت ماندن در مقابل اتهامات و هم مبنی بر شناسایی سایر حقوق متهم مشخص گردد.

واژه های کلیدی: اعلام حق، ضابط، آیین دادرسی کیفری ایران، آیین دادرسی کیفری آمریکا

مطالعات آینده پژوهی و سیاستگذاری

دوره ۶، شماره ۱، بهار ۱۳۹۹، صفحات ۸۹-۶۶